

IX. 1982/a

A TISZÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

MISKOLCON, 1942. ÉVI FEBRUÁR HÓ 23. NAPJÁN TARTOTT
RENDKÍVÜLI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

DR. HORVÁTH ZOLTÁN
EGYHÁZKERÜLETI VILÁGI FŐJEGYZŐ

191. b. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA: KISFALUDY LÁSZLÓ A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL

1 9 4 3.

A tiszáninneri református egyházkerület rendkívüli közgyűlését,
mely alkalommal dr. Enyedy Andor püspököt tisztségébe
beiktatta, 1942. évi február hó 23-án tartotta meg Miskolcon,
előbb Pósa Péter legidősebb esperes és Farkasfalvi Farkas
Géza egyházkerületi főgondnok, majd a felszentelt püspök
és az egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt.

Jelen vannak:

1. A magyarországi református egyház képviselőiben: D. Dr. Ravasz László dunamelléki püspök vezetésével dr. Kovács J. István konventi tag, dr. Tasnádi Nagy András m. kir. titkostonácsos, konventi tag, dr. Szentpéteri Kun Béla konventi tag, dr. Benedek Zsolt konventi főtanácsos.

A dunamelléki egyházkerület részéről: D. dr. Ravasz László püspök, dr. Kovács J. István egyházkerületi főjegyző, Kiss Zsigmond és Szabó Imre esperesek, dr. Nagy Sándor egyházkerületi tanácsos, Muraközy Gyula tanácsbíró.

A dunántúli egyházkerület részéről: Medgyaszay Vince püspök, Győry Elemér egyházkerületi főjegyző.

Az erdélyi egyházkerület részéről: Dr. Tavaszgy Sándor egyházkerületi főjegyző.

A tiszántúli egyházkerület részéről: D. dr. Révész Imre püspök, Uray Sándor egyházkerületi főjegyző.

A tiszai evangélikus egyházkerület részéről: Túróczy Zoltán püspök, Marcsek János esperes, Duszik Lajos lelkipásztor és Lichtenstein László egyházkerületi felügyelő.

A görög katolikus egyház részéről: Sirilla Sólón kanonok.

A görög keleti egyház részéről: Popovics Konstantin esperes.

A debreceni egyetem képviselőiben: D. dr. Kállay Kálmán rektor és dr. Erdős Károly dékán.

A sárospataki főiskola részéről: Dr. Zsiros József közigazgató nagy számú küldöttség élén.

A magyar kir. kormány képviselőiben: Fáji Fáy István m. kir. titkostonácsos, államtitkár.

A Magyar Élet Pártja képviselőiben: vitéz kövecsesi Lukács Béla titkostonácsos, továbbá Bárczay János dr. államtitkár.

A m. kir. honvédség képviselőjében: Szotyori Nagy Gyula altábornagy hadtestparancsnok, Rábay István vezérőrnagy, nagyszámú tiszti küldöttség élén.

Borsod vármegye képviselőjében: vitéz Borbély-Maczky Emil főispán, vitéz Mikuleczky Gyula alispán.

A tankerületi főigazgatóság képviselőjében: Dr. Buday Géza tanker. főigazgató.

A vitézi szék képviselőjében: vitéz Butykay Béla ny. ezredes.

Miskolc város képviselőjében: Dr. Fekete Bertalan polgármester.

A királyi törvényszék képviselőjében: Ruszinkó Zsigmond törvényszéki elnök.

A m. kir. Erdőigazgatóság képviselőjében: Lengyel Sándor erdőigazgató.

A kir. Tanfelügyelőség képviselőjében: Dobos László tanfelügyelő.

Az evangélikus Jogakadémia képviselőjében: Dr. Bruckner Győző dékán.

Az evangélikus Tanítóképző képviselőjében: Dr. Molitor Gusztáv igazgató.

Az egyházkerület alkotó tagjai közül jelen voltak:

Az abaúji egyházmegyéből: Farkas Elek esperes, dr. Bárczay Lajos, Kádár István, Csabai István, Medgyasszay András, Makkai Kálmán.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Pósa Péter esperes, báró Bottlik István gondnok, Tóth Sándor, dr. Filep Gusztáv, Nagy József, dr. vitéz Mikuleczky Gyula, dr. gróf Haller István, Szakács Pál, Kérészy István.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Janka Péter esperes, gróf Bethlen Pál gondnok, Janka Károly, Kósa-Szabó Pál, Tantó János, Virágh Béla, Darányi Lajos, dr. Asztalos Kálmán, Cigányi Géza, vitéz Nyitray Károly.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Tóth János esperes, Bónis Aladár gondnok, Veres Károly, Gyülvész István, Ragályi Miklós.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Dobos Sándor esperes, dr. Tóth Dezső, Szakal László, Erdélyi Zoltán, Kerekes Kálmán.

A gömöri egyházmegyéből: Lenkey Lajos esperes, Konkoly-Thege István, Varga Imre, Baraxa Lajos, Báthori Andor.

A tornai egyházmegyéből: Kószeghy Gábor esperes, Horváth Elemér gondnok, dr. Nagy Lajos, Meczner Lajos.

Az ungi egyházmegyéből: Ujlaki Sándor esperes, Nyomárkai Sándor gondnok, Nagy József, dr. Bakos István.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: dr. Marton János, Román Ernő, Hubay Mihály, Szilva István, dr. Lengyel István, Kőmíves Sándor, dr. Kérészy Barna, Bernáth Aladár, dr. Trócsányi József, dr. barabási Kun József, vitéz Lukács Béla, Fekete Miklós.

Mint tanárképviselők: dr. Mátyás Ernő, Tárczy Árpád, Zsupán László, vitéz Domokos György, Fábíán Vilmos, dr. Egey Antal.

Mint tanító képviselők: Fiedler István, vitéz Nyitray Károly, Gööz Pál, Lovász Bertalan, Jakab Imre.

Mint jegyzők: dr. Horváth Zoltán, Nádházy Bertalan, Kiss József, dr. Idrányi Béla, dr. Farkasfalvi Farkas Ábrahám.

Mint egyházkerületi missziói előadó: Svingor Jenő.

Mint népiskolai tanügyi bizottsági előadó: dr. Komjáthy Aladár.

Mint vallásoktatási előadók: Nagy József, Papp István.

Mint egyházkerületi tisztviselők: dr. Tolnay Ferenc ügyész, Illyés Bertalan püspöki titkár, Pónus Lajos pénztárnok.

Ezeken kívül igen nagy számmal lelkészek, tanítók, tanárok, gyülekezeti tagok, és érdeklődők. A Kossuth-utcai templom, a hideg idő dacára telides-teli volt.

2. A püspökszentelés.

Dél előtt 11 órakor a Kossuth-utcai templomban, Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok, az egyházkerületi közgyűlést megnyitotta.

Kihirdette az egyházkerület Szavazóbontó Bizottsága által megállapított szavazatbontás eredményét, mely szerint a tisztánnemi egyházkerület presbitériumi óriási nagy többségben, dr. Enyedy Andor miskolci lelkipásztorra adták szavazatukat, a püspöki tisztség betöltésénél.

Ezen az alapon dr. Enyedy Andort törvényesen és érvényesen megválasztott tisztánnemi református püspöknek jelentette ki s küldöttséget nevezett ki a megválasztott püspök úrnak, a közgyűlésre való meghívására.

Ezután a gyülekezet a 7. dicséret 1. versét, majd a 89. dicséret 1. versét énekelte.

Pósa Péter esperes a bibliából János ev. 4. rész 34—37. verseket olvasta fel és imádkozott.

Majd a miskolci református vegyeskar énekelt.

A templomba, a küldöttség élén belépő püspököt meleg éljenzés fogadta.

Az úrasztalánál az egyházkerület főgondnoka közölte a megválasztott püspökkel a választás eredményét s megkérdezte, elfogadja-e a püspöki tisztséget.

A püspök kijelentette, hogy megválasztását köszönettel veszi és minden erejét felajánlja az egyházkerület szolgálatára.

Ezután az egyházkerület főgondnoka az itt következő beszéddel iktatta be és üdvözölte az új püspököt:

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Ur!

Miután feledhetetlen emlékű lelki vezérünk, Püspökünk visszaadta nemes lelkét teremtőjének, egyházi törvényeink előírása szerint, elrendeltük a szavazást a megüresedett püspöki szék be-

töltésére. A beérkezett és felbontott szavazatok bizonyossága szerint a Tiszánineni Egyházkerület presbitériumai csaknem egyértelműleg 623 szavazattal 12 szavazattal szemben, az egyházkerület eddigi lelkes főjegyzőjét, Főtiszteletű urat kívánják a püspöki székből látni.

Ez természetes, szinte magától értetődő következménye annak, hogy Főtiszteletű uram csaknem egy évtizedes, érdemekben gazdag főjegyzői munkálkodása alatt, az e. ker. közönsége megismerte alázatos, törhetetlen hitét, munkabírását, munkakészségét, fényes szónoki művészetét és a szó szoros értelmében vett arany pennáját.

Es kitűnő előkészület volt a lelkiezésre, ez az időszak, melyben főjegyzői tisztét, a szeretet megszemélyesítője, néhai nagy püspökünk oldalán, mint az ő legbensőbb munkatársa betöltött.

Főtiszteletű Püspök Ur! Nagy lelki örömünkre szolgált hallani azon kijelentését — melyet akkor tett, mikor hírül vittük a szavazatbontás eredményét — mely szerint kéri Istent, hogy „különösen engedje“ jární, „a mindig békét és megértést kereső szeretet amaz útjain, melyben megboldogult közvetlen“ elődje járt.

F. P. Ur! Meggyőződése, hogy összeegyeztethető ez a Krisztusi szeretet, az egyházi életünkre oly existenciális fontosságú egyházfegyelem és tiszta keresztyén ethika — legszigorúbb, minden személyi, vagy más mellékttekintettől mentes — megkövetelésével és fenntartásával.

F. P. Ur! Teljesen osztom azon megállapítását is, hogy megválasztása „bizalom nyilvánításában részt tulajdonít“ „annak az ugynevezett belmissziói irányzatnak is, mely mint egy meleg hullám járja át az utóbbi években egyházi életünk ereit, s mely hullámnak a mindenható isteni kegyelem“ Főtiszteletű Uramat „is karjaiba dobta.“

De nemcsak a karjaiba dobta az isteni kegyelem Méltóságodat a belmissziói irányzatnak, hanem annak élére is állította. Felbecsülhetetlen értékű eredményeket ért el Főtiszteletű ur e téren, nemcsak egyházkerületünkben, hanem mint Egyetemes Konventi missziói előadó, az egész egyetemes magyar református egyházban, tudományos, szakirodalmi munkásságával, gyakorlati irányításával és lelkes agitációjával. Azt hiszem, hogy ma már kétségtelen az, hogy az intenzív belmissziói munka egyik legfontosabb következménye egyházi életünk jövőbeni virágzásának.

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Ur! Oly súlyos, bizonytalan időkben foglalja el a püspöki széket, mikor minden kockán forog, ami földi életünkben nekünk becses lehet. Amikor Hitünk és Egyházunk sajkája az istentagadás, a modern pogányság Scyllája és Charybdise között hanyódik.

Mégis nyugalommal nézünk előre, hiszen a jövő nem a mi kezünkben van. Mert az ember dolga a becsületes igyekezet, de az Irás tanítja „sem aki plántál nem valami, sem aki öntöz, hanem a növekedést adó Isten.“ Pál I. Kor. 3. r. 7. v.

Mély tisztelettel, meleg szeretettel és teljes bizalommal köszöntöm a Tiszáninneni Egyházkerület és a magam nevében, Főtiszteletű Uramat a püspöki székében. Kérve még a magam, mint elnöktársa részére, — de az egyházkerület érdekében — hogy olyan, szinte csodálatos harmóniával intézzük az egyházkerület minden kis és nagy ügyét, mint intéztük azokat, boldog emlékéü elnöktársammal; kívánom, hogy Isten áldása legyen Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Uron, minden jótörekvésén és munkáján!

A miskolci református vegyeskar énekszama után, dr. Ravasz László dunamelléki püspök, a szószékből a következő prédikációt mondotta:

— Alapigémet Pál apostolnak Timótheushoz intézett második beszéde IV-ik részének 9—18-ik verséből veszem.

A felolvasott Ige egy levéltöredék, amely egy hosszabb fejtegetésbe illeszkedik bele. Magánlevél tökéletesen. Az apostolt állítja elénk a maga legbensőbb, szinte azt mondhatnánk hétköznapi mivoltában s ezzel tanít arra, milyen legyen az igazi lelkipásztor. Három oldalról mutatja be az igazi pásztort: a földi dolgokkal, az emberekkel, az Urral való vonatkozásban.

— A dolgoknak hatalma van felettünk. A tudomány fejtegeti, mennyire átalakítja életünket az éghajlat, környezet, az életmód. A dolgoknak ezt a roppant összefüggését nevezzük világnak.

— Mi érdekelte Pál apostolt abból a világból? Egy kopott, foltos köpeny, néhány könyv és avult pergament.

— Ez a köpeny is most jut eszébe, mert az idő őszre vált és hidegek az éjszakák, s az öregedő apostol fázik. Öntudatlanul is keresi a meleget, s most látja, hogy régi hű utitársa, amellyel bejárta az egész világot gyalog, a Kaspi-tó szelétől talán Spanyolországig, nincs vele. Az öreg Pálnak nincs bibora, nincs ezüstszerszámú díshintója, nincs pompás autója, nincs kastélya, nincs uradalma, nincs üzlete, nincs fejedelmi méltósága, még a kopott köpenyegét is elhagyta valahol.

— Milyen nagyszerű képe ez annak a mély keresztyén igazságnak: uton járó, zarándok emberek vagyunk, akiknek nincsen itt maradandó városuk. Milyen nagyszerű szemléltetés a Krisztus által adott missziói utasításhoz, ne szereztek aranyat, se ezüstöt, se rézpénzt... mert méltó a munkás az ő táplálékára. A református püspök is misszionárius, vándorprédikátor, zarándok, pásztor, homo viator, akit a Pál apostol foltos és tépett köpenyegé arra emlékeztet: „ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele“...

— Pálnak még a köpenyegénél is fontosabb volt a könyv és a hártya. Egy kis kézikönyvtár, a Pál bibliája, szent tekercek az Ó-Testamentumból. Még ezeknél is drágábbak voltak a hárták, ma úgy mondhatnánk, naplójegyzetei, talán egy gyűjtemény az Ur Jézus Krisztus beszédeiről, mert még az evangéliumok nin-

csenek készen. Feljegyzések arról, hogy kinek mit mondott az Ur, ki milyennek látta. Pál apostol készül nagy perének második tárgyalására. Tudja, hogy nem sok jót remélhet bírától, mert az állam le akar számolni a keresztyénséggel. E baljóslatú árnyékok között Pál az Igéhez menekül, s Claudius és Néro vérbe aláhanynatló világából csontok kezével magasra tartja az Irást, az Igét. Mi is addig élünk, amíg ez a könyv a mindenünk, s nincs más óhajtásunk, mint az, hogy ennek a könyvnek az Igéit hirdessük, a koporsónkban is szívünkre tegyék a bibliát.

— Igy tesszük a szívedre az Irást.

— A második kép bemutatja az igazi pástort az emberekkel való vonatkozásban.

— Mit jelentenek Pálnak az emberek? Pál tulajdonképpen csak az emberek iránt érdeklődött. Észre se vette, hogy körülötte milyen dicsőséges a természet. Ebben a néhány versben is nyolc személy nevét említi fel.

— Ez Pál roppant felelősségérzete a halhatatlan lelkekért. Érti a világ szomjúságát, érti a közelgő ítéletet, azt, hogy nem-sokára letelik a kegyelmi idő és vége lesz a világnak. Sietni kell, amíg nem késő, mindenkit meg kell menteni. Ez a titka hihetetlen fizikai, szellemi erőfeszítésének. Amikor a ház ég, átszakadt gátakon dőlnek fekete árvizek, nem lehet kényelmeskedni, halogatni, habozni, se sakkozni, se tanakodni. Suhogjon a szárny, zengjen az Ige, ropogjon a csont a teher alatt, s törjön fel kezünk a közbenjáró imádságoktól: *„Ordít az oroszlán, ki ne rettegne? Az én Uram, az Ur szólt, ki ne prófétálna?”*

— Ezt a lázas erőfeszítést nem lehet másképp elképzelni, csak egy kicsorduló szeretet folyamányaképpen. Ennek az embernek nincs hitvese, nincs gyermeke, nincs rokona, ennek az embernek csak barátja, munkatársa, Krisztusban való testvére van. Legjobb hívei cserben hagyták. Mások ellene támadtak, talán éppen nagy pörében, az élet és halál roppant birkózásában az ércműves Sándor ellene vall, s ezer és ezer barátja közül senki sincs, aki vele együtt jelenjék meg a prétor előtt, áhitatos és néma tanulástételre arról, hogy Pál az élő Isten embere.

— Enyedy Andor, leszel Te még nagyon magányos ember. Jaj annak, akit mindenki szeret.

— Pál apostol nagy kérdései nem oldódnak meg az emberek között. Szeretete, felelőssége, szolgálata, szenvedése, ez az egész kavargó, forrongó világ nem tud neki eleget tenni. Ezért az emberek sokadalma fölött a csillagos égig magasodik fel a Krisztus neve. „Az Ur mellettem állott.“ „Megerősített engem“ „Meggzabadított az oroszlán szájából.“ Az emberi világ is mintha ködfátyolkép volna, valóság csak egy van: az Ur Jézus Krisztus, az ő Megváltója, Királya, drága Társa. Egyedül Ő ellene vétkezett. Sebeit mélyítette, csontjait tördelte, szent arcát csúfolta, amikor üldözte az ő Anyaszentegyházát. Es Krisztus mégis könyörült rajta. Utána nyult, megragadta, térdrekényszerftette, reá bízta az

ő Igéjét és elküldte, hogy szervezze meg az ő Anyaszentegyházát. Vonakodott, tiltakozott, könyörgött, reszketett, menekülni akart. Nem lehetett. Elég neked az én kegyelmem, az én erőm erőtlenség által végeztetik el.

— És csakugyan, mindezeig elég volt az ő kegyelme. Azóta is naponként véghez viszi azt a csodát, hogy az „Igehirdetés teljesen bevégeztessék.“ Hatvanhárom nemzedék ajkán halt el és zendült meg újra az első Pünkösöd óta az Ige, — elég lesz az Ő kegyelme neked is.

— De nemcsak azért s arról tett ígéretet Krisztus, hogy Szent Lelkével és Igéjével véghezviszi azt a munkát, amit a világ teremtésekor megkezdett, hanem arról is, hogy Pált és téged és engem és titeket, tisztáninzeni Atyák és Testvérek, mindnyájatokat, akiket elhívott, megtart az ő mennyei országa számára. Nem itt a földön dől el életünk célja és értelme. Nem aszerint mérnek, amit sikerült elérnünk, az a legfőbb kérdés, milyen szerszámok voltunk lenni, a Krisztus kezében, mennyire hittünk és mennyire engedelmeskedtünk, egész szolgálatunk, egész bélső emberünk, egész lényünk mennyire adott dicsőséget Krisztusnak és az ő Atyjának.

— Végső menedéked, egyetlen gazdád, örök bíród, szószólod ez az Ur, akinek láncáival megkötözünk, bélyegével elpecsételünk, dicsőségére megáldozunk, tűzével felgyújtunk, keresztjére oduszegezünk, mikor a Szentháromság egy örök igaz Isten nevében és dicsőségére a tisztáninzeni egyházkerület püspöki szolgálatára felszentelünk.

Igehirdetés után, az úrasztala mellett a püspök úr letette az E. T. szerinti hivatali esküt, melyet Nádházy Bertalan lelkészi jegyző olvasott előtte.

Eskütétel után püspökünk térdre borult és D. dr. Ravasz László püspök ur kézrátétel mellett, felszentelő imádságot és áldást mondott, az új püspökre. Azután az esperesek kézrátétel közben egy bibliai Igével áldották meg a püspököt.

A megáldás elvégeztetvén D. dr. Ravasz László testvéri csókkal megcsókolta az új püspököt.

A gyülekezet a 63. dicséret 1. versét énekelte, miközben püspökünk felment a szószékre.

Igehirdetésének alapigéje volt: az Efézusbeliekhez írott levél 5. rész 22—27. verse.

A püspök prédikációja a következő:

— Sokszor idézett, általános ismert mondása Pál apostolnak, hogy „Aki püspökséget kíván, jó dolgot kíván.“ Azt hiszem, ezt a mondást úgy értette Pál apostól, — én legalább úgy magyarázom, hogy a püspökség azért jó és kívánatos dolog, mert egy menyasz-

szony körüli lakadalmi szolgálatot jelent. A püspöknek ugyanis nem csak megbízása, de mindenki másnál nagyobb módja és lehetősége is van ahhoz, hogy szolgálatot tegyen Krisztus mátkája, az anyaszentegyház körül. Akik a menyasszony körül forgolódnak, azok először azon fáradoznak, hogy a menyasszony tisztán, szépen, takarosan álljon vőlegénye elé. Azután a jövő hivatására igyekeznek az menyasszonyt előkészíteni. Végül kezére adnak a menyasszonynak mindent, amire hitvesi, anyai, háziasszonyi életében, munkájában szüksége lehet. Ezt a hármas szolgálatot igényli Krisztus mátkája az anyaszentegyház is.

— A menyasszonynak és az egyháznak mindenekelőtt tisztának kell lenni. Milyen nagy gondot fordítanak a menyasszony öltöztetésére. A fehér menyasszonyi ruha, a fátyol és a koszorú a menyasszony tisztaságát mutatják. Ahol még megvan az erkölcsi felháborodásnak aggasztóan hanyatló készsége, ott nem is engedik a menyasszonyi ruhát és jelvényeket felvenni annak, akinek a tisztaságához szó fér.

— A menyasszonynak bizony kevesebb van megengedve és több van eltiltva, mintha nem lenne menyasszony.

— Az egyháznak is mint Krisztus menyasszonyának minde- nek előtt tisztának, szentnek kell lenni. Az egyházban is kevesebb van megengedve és több van eltiltva, mint odakint a világban. A világban élő emberek feltalálhatnak és elfogadhatnak minősíthet- nek úgynevezett konvencionális hazugságokat. Az egyházban azon- ban csak a krisztusi törvény lehet érvényes: „legyen a ti beszé- detek úgy, úgy, nem, nem, ami ezeken felül nagyon az a gonosz- tól legyen.“ (Máté 5. r. 37. v.) Világi emberek követhetik a „kéz- kezlet mos“ elvét. Az egyházban azonban a kézmosás, akár egyé- nileg, akár kölcsönösen gyakorolják azt, mindig pilátusi manipu- láció. Az egyházban csak akkor áldott a sok kéz, ha összefog egy Urnak, a Főnek, Krisztusnak szolgálatára. A világban alakulhat- nak pártok, érdekcsoportok, társulások a húsos fazék körül. Az egy- házban azonban láthatatlanul is oltár van, amihez csak azt sza- bad odaengedni, aki az oltáron áldozni akar, s az oltárról csak annak van joga részt, előnyt nyerni, aki az oltáron hűségének, odaadásának mindennapi áldozatát bemutatta. Az egyház hivatása megtanítani az embereket, hogy mi a különbség a tiszta és tisz- tátalan. a szent és nem szent között. Az egyház tekintélyét akkor járhatja le, az egyház akkor lesz az emberek szemében „elhanya- goltható mennyiséggé“ ha maga is belemerül abba az erkölcsi vi- szonylagosságba, amibe az emberi társadalom mindig hajlandó be- lemerülni s mibe sokszor el is merül. Az egyház akkor öltözik tisztaságba és szentségbe, ha nem tűr a maga körében, kebelében semmit, kifelé pedig nem hagy szó nélkül semmit, ami a tiszta- ságnak és szentségnek krisztusi törvényével ellenkezik. Sajnos a mi egyházunkban az utóbbi évtizedekben kissé aláhanyatlott a belső fegyelem, mégpedig annak az evangéliumi elvnek hamis alkalmá- zása miatt: „ne ítéljétek, hogy ne ítéltessetek.“ Az igaz, hogy mi

egyéniileg nem vagyunk megbízva sem felhatalmazva az egymás feletti ítélkezésre. De mint gyülekezet, mint egyház megvagyunk bízva ezzel, sőt kötelezve is vagyunk erre. A hívők gyülekezetének adta Jézus a kulcsok hatalmát. Ha az egyház nem él ezzel a hatalommal, nem való egyébre, minthogy megizetetlenült só módjára kivessék az útfélre és eltapossák.

— A menyasszonynak és az egyháznak is hivatása van. A menyasszonyt régebbi egyházi életünkben gondos lelki munkával elő is készítették jövő hivatására. Falusi lakadalmakban tudtára is adják, hogy hivatása van. Még az esküvő napján bekontyolják, átöltöztetik és odavezetik vőlegénye elé, aki iránt engedelmességgel hitvesi ős anyai hivatását teljesíteni kell. Furcsa volna, ha a menyasszony csak diszelegni akarna lakodalmi ékességében és nem akarna tudomást venni a reá váró hivatásról. Milyen hiánya az a társadalomnak, ha a menyasszonyok nem akarnak igazi hitvesekké és anyákká lenni. Az ilyen társadalomból az a jövő nemzedék esik ki, amely legfőbb feltétele a faj, a nemzet, az emberiség továbbélésének, fennmaradásának; vagy pedig otthontalan, gondozatlan férfiak és gyermekek szaporodnak el és válnak a társadalom sebeivé, teherfőtelevé, esetleg métélyeivé.

— Az egyháznak is hivatása van. Az a hivatása, hogy gondos, rendszeres lelki munkával, állandó reáhatással addig szülje, formálja, nevelje az ige édes tejével, majd keményebb eledelével úgy táplálja tagjait, amíg kiábrázolódik bennük a Krisztus. Ha az egyház nem akar a hívek lelki édesanyjává lenni, akkor a társadalomból azok a Krisztusban újjászületett lelkek esnek ki, akik zálogai, eszközei, tényezői a faj, a nemzet, az emberiség újjászületésének, a belső fejlődésnek és haladásnak, s anyátlan elhanyagolt gondozatlan lelkekkel telik meg a társadalom. Abban a társadalomban, amelyből hiányzik az egyház hivatásszerű munkája, gondozatlan lelkek kószálnak, pedig a lélek is rá van utalva a csókra, ölelésre, szeretetre. S ha igaz az a lélektani tétel, hogy a gyűlölet ki nem elégített szeretetigényből fakad; akkor azért van a mai társadalomban annyi gyűlölködő, rombolásra hajló ember, azért fenyeget az állatember elhatalmasodásának veszedelme, mert sok ember nem kapja meg azt a szeretetet, ami kell a belső ember, a lelki ember felébresztéséhez, kifejlesztéséhez. Különösen fontos ma, hogy az egyház hivatása magaslatán álljon. Hiszen az egyház munkájától, a magatartásától, a lelkekre gyakorolt befolyásától függ az, hogy a nagy egyéni és közösségi átalakuláson, amelyen észrevehetően átmegyünk, Krisztus bélyege lesz-e, vagy pedig a Sátáné.

— A menyasszonyt és az egyházat egyformán fel kell szerelni a reá váró hivatáshoz. Megható az, amikor az ifjú menyasszonynak szülők, testvérek, rokonok, barátok, ismerősök a legkisebb fakanáltól felfelé odaadnak, megszereznek mindent, ami hivatása gyakorlásának kelléke.

— Éppen ilyen megható, hogy Isten és emberrészéről megkapja az egyház is mindazt, ami hivatása betöltéséhez nélkülözhetetlen. Isten egyszülött fiát adta az egyházért. Krisztus önmagát adta s adja az egyháznak, hogy az egyház, amikor lelkeket nevel, Krisztusból táplálkozzék és a növekedni akaró lelkeket is, Krisztusból, mint mennyei kenyérből és italból táplálja. Az állammal szemben való jogkeresésünk, fokozódó igénylésünk, sok sérelmünk mellett is el kell ismernünk, hogy állam, társadalom, egyesek, gazdagok és szegények mozdulnak meg, hogy rendelkezésére bocsássák az egyháznak a pénzt, a földet, a házat, a lelki anyaság gyakorlásához.

— Az egyháznak elsősorban hívó, az igaz tudomány fegyverével felvértezett lelkészi karra van szüksége. De olyan lelkészi karra, amelyet lelki munkájától nem von el másfajta kenyérszerzés kényszere és nem bénít meg a családért, különösen az özvegyért és árvákért emésztő gond. Szüksége van az egyháznak olyan tanárookra, tanítókra, akik az egyház veteményes kertjében az egyház hivatott kertészeinek érzik és mutatják magukat. Szüksége van az egyháznak olyan világi előljárókra, akik nemcsak befelé, hanem kifelé is készek hitük és egyházuk mellett helyt állani és bizonyosságot tenni. Szüksége van az egyháznak olyan tagokra, akik a neki kijelentett igazságokra készek mindenkinek megfelelni, de akik hitük igaz voltát az életük és jellemük igaz voltát is megmutatják.

— Ezenkívül szüksége van az egyháznak intézményekre elsősorban iskolákra, szeretetotthonokra, különféle keretekre, amelyek között lelki foglalkozást lehet folytatni a gyermekek, ifjak, felnőttek lelki építésére, Krisztushoz vezetésére. Püspöki szolgálatomban főtörekvésem lesz, hogy az egyházunk jelenleg rendelkezésére álló munkás, bizonyoságtévő lelkeket, intézményeket, kereteket továbbra is megtartsam, sőt ezekhez újakat, minél többeket szerezzek.

— Kedves Testvéreim! Ti engem az egyház, Krisztus mátkája körüli szolgálatban bizalmatokkal az élre állítottatok. Amidőn megköszönöm bizalmatokat, azt kérem tőletek, hogy az egyházi szolgálatban velem együtt továbbra is teljes odaadással osztozzatok. Mindenki tudja, hogy nincs nagyobb boldogság, mint hideg télben lakodalomra menni. Falusi gyermekkorom legszínesebb, legragyogóbb emléke, amikor a havas, jeges télben a vőlegény és menyasszony körül harsogott a jókedv, lobogott a pántlika, illatozott a rozsmaring, izzott a szeretet, tombolt az életerő és életöröm. Ma nagy tél és nagy bőjt szakadt az emberiségre. Ebben a reánkzúdult viharban nincs nagyobb boldogsága az emberi léleknek, mintha az egyház anyai gondoskodásából Krisztus vőlegényére talál s vele egy új életet, az Istentől ajándékba kapott örökélet nászát ülheti. Erre az örömszerző szolgálatra szánom, ajánlom én oda magamat s erre hívogatlak, mint mennyei násznapot, titeket is.
Amen.

A gyülekezetet magával emelő igehirdetés után hálaadó, prófétai, erőteljes imádságban ajánlotta fel magát a püspök Isten szolgálatára.

A Miatyánk elmondása, adakozásra való felhívás és a gyülekezet megáldása után a 37. majd a 8. dicséret 3. versét elénekelve, ért véget a püspökszentelő istentisztelet s az egyházkerületi közgyűlésnek ez a része.

Az egyházkerületi közgyűlés folytatása a gyülekezeti teremben.

3. Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok, az egyházkerület folytatólagos közgyűlését megnyitotta, amely közgyűlésen dr. Enyedy Andor és a főgondnok elnökölt.

4. A főgondnok bejelentette, hogy a püspökszentelés felemelő ünnepe végbement és dr. Enyedy Andort az előírt módon bekiktatta az egyházkerületi közgyűlés és a püspökszentelés megtörtént.

A közgyűlés Isten iránti hálaadással vette tudomásul a bejelentést, az Ur kegyelmét kérve egyházkerületünkre és az új püspökre.

5. Dr. Enyedy Andor püspök a következő székfoglaló beszédet mondotta el:

*Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!
Mélyen tisztelt kedves vendégeink!*

Ugy érzem, hogy az idő rövidege s a mai alkalomnak rendkívüli ünnepélyessége nemcsak indokoltta, de egyenesen kötelességemmé teszi, hogy püspöki szolgálatom irányelveit lehető rövidséggel tárjam fel. Gyakorlati tennivalók részletes felsorolását ma ügyis kétségessé, szinte levegőben lógóvá higitják a nehéz körülmények, amelyek között nem igen tehetjük azt, amit akarunk: hanem tesszük azt, amit az adott esetben lehet. Ha azonban megállapítjuk az alapelveket, s azokban való megegyezésünket: akkor nyugodtan indulhatunk az előre nem látott, de a jövőben biztosan jelentkező tennivalók felé.

Mindenekelőtt azt szeretném elmondani, hogy új tisztségemben mi szeretnék lenni?

Szeretnék elsősorban pásztor lenni, az egyetlen Főpásztor, Urunk Jézus Krisztus követségében és szolgálatában. Szeretnék pásztorra maradni a miskolci nemes és szent gyülekezetnek, amelyben csaknem 18 év óta boldogan végzem a pásztori szolgálatot. De szeretnék pásztorra lenni az egész egyházkerületnek. Pásztorra lelkipásztorrestvéreimnek, akik minden oldalról és minden alka-

lommal szoktak kapni kritikát; kapnak egy és más dologban barátokat, támogatókat is; de igen ritkán és igen kis mértékben kapnak támogatást, segítséget ahhoz, hogy minél jobb igehirdetők és lelkipásztorok legyenek. Ezt a testvéri támogatást kívánom én nyújtani alkalom és lehetőség szerint minden lelkipásztor testvéremnek.

Szeretnék pásztorra lenni világi előjáróinknak, akiknek az egyházkormányzásban való közreműködését mi lelkipásztorok azáltal szeretnénk viszonzni, hogy körülvesszük őket egyházi életünknek az Ige által megszentelt légkörével.

Szeretnék pásztorra lenni tanár- és tanítótestvéreimnek, akikre emberi kulturávak átadása, világi nevelési célok valóraváltása mellett az a magasztos hivatás is vár, hogy öntudatos, élő tagokat neveljenek evangéliumi egyházunknak, Isten munkatársaiként építsék az ő országát s fogékony gyermeklelkeket s ifjúlelkeket foglyul vigyenek Krisztushoz. Külső, jogos és méltányos érdekeik felkarolása mellett ezen magasztos hivatásuk felismerésében és teljesítésében, kívánok hozzájuk állni segítőknek.

Szeretnék pásztorra lenni minden református keresztyén testvéremnek, főképpen természetesen azoknak, akiket hozzám vezet a bizalom, vagy hozzám fordulnak, mert szétszórtságukban, esetleg más sajnálatos körülmények folytán pásztor nélkül való juhoknak érzik magukat.

Szeretnék őrálló lenni elsősorban egyházunk lelki és szellemi birtokállománya: a tiszta tan, az erkölcsi törvény s a nekünk Krisztusban kijelentett igazságok felett. *Boldog vagyok és hálás Isten iránt, hogy oly korban élek, amikor egyházunk a racionalizmus kiellenjéből és a kulturprotestánsizmus ingoványaiából megtérőben van a tiszta evangéliumban és hitvallásainkban adott köszikla-fundamentumra.* Egyházunkat e fundamentumon megtartani, ebben minél jobban elgyökereztetni minden erőmmel igyekezni fogok.

Őrt akarok állni egyházi törvényeink felett; azokat megtartani, másokkal is megtartatni nemcsak betűjökben, hanem szellemükben is. Különösen számon kívánom tartani és kérni minden egyházi tisztviselőn a hivatali eskút, amiben egyházi törvényünk megtartására magát elkötelezte.

Őrálló leszek egyházunk anyagi javai felett. Sokszor hirdettem, hogy az adó szent pénz, mert dolgozó és küzdő emberek verejtéke tapad hozzá. Az ilyen pénzhez könnyelmű, vagy éppen szennyes kézzel nyulni nem szabad. De még inkább szent pénz az egyházi adó, mert ehhez a verejték gyöngye mellett a hitnek, a hitből fakadó áldozatkészségnek, keresztyéni reménységnek, hálának és szeretetnek lelki értékei is fűződnek. Az egyház pénzének nem szabad más célt szolgálni, mint lelki érdekeket; Isten dicsőségét az Ő országa terjedését.

Őrálló akarok lenni egyházunk intézményei, főképpen iskolái felett. Őket halálíg menő hűséggel védeni, minden eszköz, al-

kalom és lehetőség feltárásával és kihasználásával fejleszteni törekszem.

Órálló leszek a lelkek belső békéje, egymásközi összhangja felett. Ennek felkavarását, megbontását a mai válságos, összetartást és egységet parancsoló időkből minden erőmmel akadályozni, viszont fenntartását és fejlesztését szolgálni fogom.

Vezér szeretnék lenni, aki elsőnek vesz észre és idéz magára minden ellenséges és veszedelmes áramlatot: de elsőnek veszi észre azt is, ha munkára és harcra megszervezett seregünk, hadállásaink valamely pontján hiány mutatkozik. Alvó, ellenségnek kiszolgáltatót, vagy átadott front-szakaszokat sehol sem fogok megtérni.

Kormányzó szeretnék lenni, aki éber előrelátással tartja szem előtt a célt, amely felé az anyaszentegyházat és a híveket vezetni kell és legjobban ismeri a célhoz vezető utat, a célhoz legközelebb juttató módokat is. Természetesen mindig és mindenütt ott leszek, amikor és ahol a céltól eltévedtetek, vagy az úton elakadt embereket, intézményeket, gyülekezeteket a cél felé kell segíteni.

Utóljára, de nem utolsó sorban *hűséges alattvalója akarok lenni Főméltóságú, tisztelettel és rajongó szeretettel körülövezett Kormányzó Urunknak*, a legelső magyar és a legelső magyar református embernek. Hathatósan közre akarok működni annak a lelki háttérnek a fenntartásában, amelyre Ő első kiállása idején támaszkodott és amelyen megállva tud ma is nemcsak hirdetője, de megszemélyesítője is lenni annak a hitnek, amelyet mindnyájan vetünk Magyarország feltámadásába. Hűségnyilatkozatom szól a napokban egyhangú lelkesedéssel megválasztott Kormányzóhelyettes úrnak is. Mint közéleti ember előmozdítója igyekszem lenni annak a népi politikának, amelytől várjuk mindnyájan a dolgozó és küzdő tömegek életszínvonalának az emelését.

Arról is szeretnék szólni, hogy milyen lelkülettel óhajtanék püspöki szolgálatomban forgolódni? A szolgálatra való készségnek ahhoz az indulatához, ami volt Urunkban, a Jézus Krisztusban, kérem Istentől annak a léleknek a kettős mértékét, amellyel előttem és mindnyájunk előtt, közvetlen elődeim fénylettek. Kérem néhai *Kun Bertalan* imádságos buzgóságát, mert az imádságban nyílik ki számunkra minden láthatatlan erőnek, a kegyelemnek forrása. Kérem néhai *Fejes István*, egykori főnököm lenyűgöző méltóságteljességét, amely nem külsőségeken, hanem az ihletésből táplálkozó szellem fölénységén, az érzés, a gondolkodás és cselekvésmód magasabbrendűségén épült fel. Kérem néhai *Tüdős István* lelkiismeretességét, amellyel az egyházi élet minden kérdését a maga legbensőbb szívügyévé tette. Kérem néhai *Révész Kálmán* derült bölcsességét, de az egyházi közérdek védelmében és érvényesítésében tréfát és egyéni kedvezést nem ismerő szigorát is. Kérem közvetlen elődöm néhai *Farkas István* közvetlenségét, a nagyokkal és kicsikkel való érintkezésben s azt a képességet, amivel mindig és mindenütt családias légkört alakított

ki maga körül még az először látott emberekkel is. Végül kérem egyházkerületünknek a cseh megszállás alatti részében működött egyházi vezérek hithűségét, kemény és dacos magyarságát, amivel ők az egyházi és nemzeti elnyomatás súlyos próbái között a helytállásnak szinte csúcsteljesítményét mutatták fel.

Szolgálatom általánosabb alapelvei közül megemlítem, hogy *jobban szeretem az ünnepet készülő hétköznapot, mint a hétköznapba szétfoszló egymásünnepelést.* Jobban szeretem a szavakat pótló tetteket, mint a tetteket pótolni akaró szavakat. Jobban szeretem a magunk belkörü, csak reánk nézve fontos, de nekünk életbevágó dolgokkal való foglalkozást, mint a szélesebb körre tartozó kérdések taglalását, amik tetszetősek, érdeklődést és visszhangot keltnék, de nem tartoznak sem az intézkedésünk, sem a tájékozottságunk és szakavatottságunk körébe. Jobban szeretem, ha személyek forognak ügyek körül, mintha ügyek forognak személyek körül. Jobban szeretem egy-egy felvetett kérdésnek alapos taglalását, végleges megoldását, mint sok kérdés felvetését, halmozását.

Ezek, az általánosságban hangoztatott elvek fogják meg- szabni, meghatározni részletekbe menő szolgálatomat.

Püspöki szolgálatomnak főbb részei a következő vonalakban rajzolódnak ki előttem:

1. Irodai munka, adminisztráció, — ebben jelszavam a pontoság és gyorsaság.

2. Felekkel tárgyalás. Ebben vezérelvem: minden szükséges megbeszélésre lesz időm, de soha sem lesz felesleges beszélgetésre.

3. Egyházkormányzás. Ebben főcélom lesz minden helyre a megfelelő embert állítani.

4. Egyházlátogatás: meglátni, hogy hol, hogy megy a munka? Kitapintani a sebeket, meghallani a panaszokat, felmérni a lehetőségeket és gyógyítani, segíteni: egyházunk, eszményeink, hiveink, fajtánk és nemzetünk ügyét előrevinni.

5. Csendes óra. A felmerülő kérdéseket alaposan áttanulmányozni, Isten elé vinni, magamnak is az Ő színe elé állni. Tőle kérni bölcsességet, hogy emberek és dolgok felett igazán ítélhessenek. Előtte a bűnbánat és lelki töredelem porába hullani, hogy mint egykor Józsuá főpapról, ő vegye le rólam bűneim, gyarlóságaim, előítéletem, elfogultságom szennyes ruháját és Ő öltöztessen fel az igaz bölcsességnek, a tiszta igazságnak, szentségnek és szeretetnek Krisztus által szerzett hófehér köntösébe.

A felsorolt részlet-munkákat úgy szeretném végezni, hogy egyik munkám a másik rovására ne essen. Azért, ha az egyik munkának határt szabok, azt mindig a másik munka és sohasem a munkától való elhúzóadás érdekében teszem.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Tudom, hogy egy sír felett, megboldogult elődöm sírja felett lépek a püspöki székbe. Tudom, hogy Isten által tudott és kijelölt időben rajtam is betelik a mulandóság törvénye. De azt is tudom, hogy mulandó életem-

ben kegyelemből, hit által az örökkévalóságra vagyok eljegyezve s örökkévaló értékek szolgálatára vagyok elhíva. Ezek az örökkévaló értékek: *Isten, haza, egyház, Krisztusban újjászületett ember; az evangéliumban, mint örömmüzenetben kihirdetett új élet, új ég, és új föld, amelyben igazság lakozik, Isten dicsősége, a hit, remény és szeretet szépsége tündöklök.*

Amidőn ez örökkévaló értékek szolgálatának útján elindulok, kérem elsősorban a Főgondnok úrnak, azután pedig az egyházkerület minden tagjának, köz- és tanácsos rendjeinek megértő, jóindulatú támogatását.

6. A püspöki működés irányelveit kifejtő püspöki székfoglaló elhangzása után dr. Horváth Zoltán egyházkerületi világi főjegyző rámutat arra, hogy az elhangzott püspöki székfoglaló egy nagy lelki építő mesternek ihletett lelkű megnyilatkozása, amelynek minden egyes tételét és gondolatát az egyházkerületi közgyűlés a legteljesebb szeretettel és tisztelettel üdvözli, indítványozza, hogy az egyházkerületi közgyűlés ennek adjon határozatilag is kifejezést s mondja ki, hogy a nagy lelkiélményt jelentő püspöki székfoglalót egész terjedelmében jegyzőkönyvébe foglalja, az abban foglalt nemes eszmények s az egyetemes magyar ref. egyház és az egyházkerület minden egyházközsége és hive erkölcsi és lelki gyarapodását előre vinni alkalmas megvalósításához a maga teljes támogatását szeretettel felajánlja és ehhez az együttes nagy munkához a mindenható Isten áldását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés az indítvány értelmében határoz, dr. Enyedy Andor püspöki megnyitó beszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvében foglalni rendeli és abban foglalt nagy és nemes célkitűzése megvalósításához teljes szeretetét és támogatását oda ajánlja.

7. Dr. Horváth Zoltán egyházkerületi főjegyző bejelenti, hogy dr. Enyedy Andor püspökké választása folytán megüresedett az egyházkerületi lelkészi főjegyzői tisztség, valamint egy rendes lelkészi zsinati tagsági hely, amelynek a betöltéséről az egyházkerületi közgyűlésnek kell határoznia. Indítványozza, hogy az egyházkerületi közgyűlés rendelje el ezen megüresedett tisztségekre a szavazást és a szavazatok beadására határidőül 1942. március hó 31 napját tűzze ki.

Egyházkerületi közgyűlés a püspökválasztás folytán megüresedett egyházkerületi lelkészi főjegyzői, valamint egy rendes zsinati lelkészi tagsági helyre a szavazást elrendeli és a szavazatok beadására határidőül 1942 évi március hó 31 napját kitűzi.

8. Dr. Horváth Zoltán egyházkerületi főjegyző bejelenti, hogy megüresedett egy konventi lelkészi póttagsági hely dr. Enyedy Andor püspökké választása folytán, amelyre a törvény értelmében maga az egyházkerületi közgyűlés választja meg jelöltjét. Indítványozza, hogy az elnökség a választást ezen a gyűlésen ejtse meg.

Egyházkerületi közgyűlés az elnökség indítványára a dr. Enyedy Andor püspökké választása folytán megüresedett konventi lelkészi póttagsági helyet egyhangú választás útján, amelyet az elnökség a gyűlés megnyilatkozásából és felkiáltásokból megállapít, aként tölti be, hogy ezen tisztségre dr. Lengyel István szikszói lelkipásztort választja meg.

9. Dr. Horváth Zoltán egyházkerületi főjegyző bemutatja az egyházkerületi közgyűlésnek az elrendelt szavazások folytán a zsinati lelkészi póttagság, zsinati világi póttagság, zsinati tanítói póttagság, miskolci gimnáziumi tanári képviselő, rimaszombati gimn. tanári képviselő tisztségekre érkezett szavazatok felbontásáról a szavazatbontó bizottság által felvett jegyzőkönyvet, ismerteti ennek eredményét és indítványozza, hogy a legtöbb szavazatot elnyert Ujlaky Sándor zsinati lelkészi póttagnak, dr. Tóth Dezső zsinati világi póttagnak, Geöőtz Pál zsinati tanítói póttagnak, Zsupán László miskolci gimn., vitéz Fábrián Vilmos pedig a rimaszombati gimnázium tanári képviselőjének nyilváníttassék, illetve ezek megválasztása megállapíttassék. Indítványozza, hogy a szavazatot nem küldött Kisgéres, Ricse, Tiszaladány, Bező egyházközségek lelkipásztorait a közgyűlés 10 P rendbíróságban marasztalja el.

Egyházkerületi közgyűlés a megüresedett zsinati lelkészi póttagságra Ujlaky Sándor, a zsinati világi póttagságra dr. Tóth Dezső, a zsinati tanítói póttagságra Göőz Pál, a miskolci gimn. tanári képviselővé Zsupán László, a rimaszombati gimn. tanári képviselővé vitéz Fábrián Vilmos megválasztását megállapítja és a szavazatot nem küldött Kisgéres, Ricse, Tiszaladány és Bező egyházközségek lelkipásztorait 10 pengő rendbíróságban elmarasztalja.

10. Téglássy András egyházmegyei gondnok az 1940. évi őszi egyházkerületi közgyűlés alkalmával szóbelileg bejelentette, hogy minden egyházkerületi megbízásáról, illetve tisztségéről lemond. Lemondásának okául a sárospataki igazgatótanácsosok választása kérdésében elfoglalt elvi álláspontját hozta fel. Az elnökség akkor kérte Téglássy Andrást a lemondási szándékától való elállásra és valószínűleg e miatt nem vétette fel a lemondást a közgyűlés jegyzőkönyvébe. Az 1941. évi őszi közgyűlés 11. sz. határozatával Téglássy Andrást konventi világi képviselővé választja meg.

totta. Téglássy András a választást előbbi lemondására való hivatkozásával nem fogadta el, egyuttal újra kijelentette, hogy annakidején hangoztatott elvi álláspontja miatt a lemondását fenntartja.

Közgyűlés, bár Téglássy András elvi szempontjait teljes tiszteletben tartja, az ő egyházi életünkben való további közreműködéséről mégsem akar lemondani, ennélfogva ugyanazzal a régi szeretettel, bizalommal és nagyrabecsüléssel, amivel az abaúji egyházmegye közönsége az egyházmegye gondnokságáról szintén lemondott Téglássy András gondnoki tisztének újraválasztására reábirta, kérjük Téglássy András, hogyha elfoglalt elvi álláspontjához ragaszkodik is, annak fenntartása mellett vegyen továbbra is tevékeny részt egyházkerületünk életében, amelynek mint egyházmegyei gondnok úgysis alkotó tagja és fogadja el az egyhangú lelkesedéssel neki felajánlott konventi tagságot, mint közgyűlésünk méltó képviselője, ügyünknek lelkes harcosa a magyar református egyház legfőbb tanácsában.

11. A zsinat a református kántoroknak a felemelt családi és korpótlék kötelező kiszolgáltatása iránt az egyetemes konvent 250/1939. számú határozatával felterjesztett kérelmével a zsinati egyházalkotmányi bizottság határozati javaslatla kapcsán foglalkozva kimondta, hogy méltányosnak tartja, hogy a kántorok, akik a köteleességek tekintetében a tanítókkal egyenlő rendelkezés alá esnek, a tanítókkal a javadalom tekintetében is egyenlő elbánásban részesüljenek. Minthogy azonban a kántorokra nem alkalmazható a tanítói fizetéskiegészítése felől szóló szabály, véleménynyilvánításra hívta fel az egyházkerületeket arra nézve, hogy az egyházközségeknek a kívánt javadalom megadására képtelenség esetén a fizetéskiegészítés milyen forrásból volna megadható.

Egyházkerületi közgyűlés az önálló énekvezérek felemelt családi és korpótlékának kiszolgáltatására, noha azt maga részéről is jogosnak és méltányosnak tartja, olyan egyetemes egyházi forrást, amelyből az azt kiszolgáltatni nem tudó egyházközségeket, a kívánt javadalomhoz hozzájuttatja, megjelölni nem tud, ennek ellenére azonban a kérdés törvényhozásilag történő rendezését az érdekelt egyházközségek elköteleztetése alakjában elengedhetetlennek és halaszthatatlannak tartja annyival inkább, mivel a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak e tárgyban a konventi elnökséghez még 1928. évben intézett értesítése az önálló énekvezéreknek családi és korpótlékban való állami részesítését a törvényes jogalap és törvényhozási hitel hiányában mereven kizárja.

12. Egyetemes Zsinatunk 1941. május 19-iki ülésének 200. sz. határozatával véleményt kér annak a kérdésnek a törvényhozási szabályozására nézve, hogy: 1. egyházközségek megszűnésének a megállapítására mely egyházi tényező jogosult; 2. a megszűnő egyházközség vagyona hova fordíttassék; 3. az egyházközségi szervezet felbomlása esetén az esetleg szórványként megmaradó néhány egyháztag a megszűnt egyházközség vagyona felől annak milyen egyházi célra való fordítása tekintetében mennyi beeszlási joggal ruházható fel; 4. a szórványnak újból egyházközséggé szervezése esetére a megszűnt egyházközség vagyona mennyiben tartható fenn.

Egyházkerületi közgyűlés a felvetett kérdéseknek zsinati törvényhozási szabályozására nézve a következő elveket tartja szem előtt tartandóknak.

Az a kérdés, hogy az egyházközség megszűnésének a megállapítására mely tényező jogosult, nem igényel újabb törvényhozási szabályozást, mert hiszen az E. T. I. tc. 18. §-a világosan megmondja, hogy egyházközség szervezetének megváltoztatása vagy megszüntetése tárgyában, akár az érdekelt egyháztagok kezdeményezésére, akár anélkül az egyházmegyei közgyűlés határoz az egyházkerületi közgyűlés jóváhagyásával.

A 18. §. 3. bekezdéseként novellárisan törvénybe iktatandó volna a népesség csökkenése vagy egyéb ok miatt feladatai teljesítésére tartósan képtelenné vált egyházközségek megszüntetése helyett az ilyen egyházközségek szüneteltetésének a megállapítása, amiben az a felfogás érvényesülne, hogy az egyház sohasem mondhat le arról, hogy egy helyen, ahol talán századokon keresztül állott fenn ref. egyházközség, még ha átmenetileg lehetetlen is az egyházközség normális szervezetének a működése, idővel bölcs előrelátással s nagy szervező munkával újból életképes ref. egyházközség legyen szervezhető. Ilyen szabályozás mellett tárgytalanná válnék az a kérdés, hogy a megszűnő egyházközség vagyona hova fordíttassék s csak azt kellene szabályozni, hogy mi történjék a szünetelő egyházközség vagyonával, annak kezelésével s az időközi jövedelemnek hova fordításával. Magától értetődő, hogy a szüneteltetés kimondása egyházmegyei közgyűlési határozattal történhetnék csupán, egyházkerületi közgyűlési megerősítés mellett. Egy ilyen pontosan megfogalmazandó egyházmegyei s egyházkerületi közgyűlési határozatra szükség van azért is, hogy adott esetben a polgári jogviszonyokban pl. a telekkönyv világában határozottan és világosan meg legyen állapítva a törvényes képviselő kérdése. A szünetelő egyházközség vagyonának közvetlen kezelése arra az egyházközségre volna bízandó,

amelyhez a szünetelő egyházközség ref. híveit mint szórványt az egyházmegye beosztja. A szünetelővé vált egyházközség megmaradó hívei alkalmas módon meghallgatandók lennének a nélkül azonban, hogy részükre döntő beleszólási jog biztosíthatnák, ami annyival inkább mellőzhető is, miután nincs arról szó, hogy a szünetelő egyházközség vagyona más valakire hárulna át. Az ilyen szünetelő egyházközség vagyonát teljesen elkülönített számadásban kellene kezelni s azt minden esetben az egyházmegyei közgyűlés elé kellene terjeszteni a fokozott felügyelet gyakorolhatása céljából.

Az időközi jövedelmet a szünetelő egyházközség újra telepítésének a szolgálatába kell állítani. E cél elérése érdekében a jövedelemnek legfeljebb egy negyedrészre az illető szórvány gondozására, háromnegyed része pedig a telepítéseknél szokásos módokon (kamat nélküli kölcsön, ingyen segély stb.) ref. magyaroknak az illető helyre való telepítésére fordítandó. Olyan vidéken pedig, ahol a szünetelő ref. egyházközség talpraállítása egyúttal a magyarság megerősítését is jelenti, még más, a magyar országos törvények által rendelkezésre bocsátott alkalmas módokat is meg kell ragadni az ősi magyar ref. egyházközség újralévő benépesítésére. Az idevonatkozó részletkérdések legalkalmasabban már konventi szabályrendeletben volnának szabályozandók.

Egyházkerületi közgyűlés abban a felfogásban van, hogy az út, amelyet ajánl, nehezen járható út ugyan, de olyan, amely legmértöbb a magyar ref. egyház multjához és a magyarsággal válhatatlanul összeforrott célkitűzéseikhez. Ha egyetemes egyházunk ezt a nehéz utat talán annak gyakorlati nehézségei miatt mégsem volna hajlandó választani, akkor elég volna a 18. §. 3. bekezdéseként novellárisan beiktatni azt, hogy a megszünt egyházközség vagyona mint törzsvagyon csorbitatlanul fenntartandó s annak jövedelme elsősorban a megszünt egyházközségben levő szórvány gondozására, másodsorban pedig egyházmegyei misziói célokra fordítandó.

13. Egyházkerületi világi főjegyző bejelenti az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy Janka Péter egyházkerületi tanácsbírónak az alsözempléni egyházmegye esperesévé választása folytán megüresedett egy lelkészi tanácsbírói tisztség, amelyet azonban az 1939. kerületi közgyűlés 15. pontja értelmében betölteni nem kell.

Ebből az alkalomból Farkasfalvi Farkas Géza melegen üdvözli Janka Pétert az alsözempléni egyházmegye megválasztott esperesét és esperesi működéséhez a mindenható Isten áldását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi. Janka Pétert, alsózempléni egyházmegyei esperest, megválasztása alkalmából testvéri szeretettel és bizakodó reménységgel üdvözlí.

14. Ezek után különböző küldöttségek üdvözölték az új püspök urat. A küldöttségek sorát jegyzőkönyvi lapunkon feljegyezzük:

Háromnegyed kettőkor a Palóczy utcai fiúiskola dísztermében kezdetét vette a küldöttségek fogadása. Az első üdvözlést Fáy István államtitkár mondotta a kormány, a kultuszminisztérium és saját nevében. Hangsúlyozta, hogy meg van róla győződve, hogy a mai veszélyes, értékeket tékozló időben az új püspök kerületének minden kincsét sértetlenül és hiánytalanul át fogja menteni a jövő számára. Utána dr. Ravasz László az Egyetemes Konvent és az összes országos református intézmények nevében üdvözölte dr. Enyedy Andort, akiben ő nemcsak a kerület vezetőjét, hanem az egyetemes egyház harcosát látja, akivel megerősödött és meggazdagodott az egész magyar reformátusság.

A testvér ev. egyház és összes intézményeinek üdvözlét Turóczy Zoltán püspök adta át bensőséges szavakkal. Ezután a többi egyházak küldöttségei jöttek. A miskolci gör. kat. egyház üdvözlét Schirilla Szólon Andor kanonok, a görögkeleti magyar egyház nevében Popovics Szilárd Kostantin köszöntötték az új püspököt.

Ertsey Leidschaft József vezérőrnagy vezetésével járult a honvédség és a protestáns katonai egyházközség küldöttsége a püspök elé. A szónok hangsúlyozta, hogy a honvédség készséggel ápolja a hitet, mert az az erkölcsi rendnek az alapja.

Abauj, Borsod, Gömör, Ung, Zemplén vármegyék küldöttségét Szent-Imrey Pál abauji alispán vezette tisztelgésre a püspök elé. A küldöttség megígérte, hogy tőlük lehetőleg a püspök minden munkájában segítségére lesznek.

Miskolc város küldöttségének szónoka dr. Fekete Bertalan polgármester volt, aki azt kérte a püspöktől, hogy ne csak a templomban, hanem a törvényhatóság közgyűlési termében is hirdesse a legmagasabbrendű erkölcsi igazságot, legyen előmozdítója a felekezeti békének, mert ezen mulik a magyar egység.

Majd egymás után jöttek a törvényszék, a járásbíróság a tankerület, a sárospataki főiskola, a miskolci rendőrség, a vallás-oktatók, a középiskolai tanárok, a tisztiorvosi kar, a Mezőgazdasági Kamara, az Orvos és Gyógyszerész Kamara, a Mérnöki Kamara, az Országos Kálvin Szövetség küldöttségei.

Ezután következett a miskolci presbitérium küldöttsége, melynek élén Memes Bertalan, az alsóvárosi egyházrész gondnoka állott, ő üdvözölte meleg hangon a püspököt, az összes miskolci református intézmények nevében is.

Elhozta üdvözetét az Országos Ref. Tanító Egyesület, a sátoraljaujhelyi egyházközség, a miskolci Ipartestület, a Baross Szövetség, a Keresztyén Ifjúsági Egyesület, a Soli Deo Gloria, a püspök úr volt kápláni kara, a miskolci Mezőgazdák Társas Egyesülete, a MÁV Vonatkísérők, a Dalárda és a Segédtestek Egyesülete, valamint a MÁV műhely.

Nem minden napi látvány volt, amikor a beretkei árvaház igazgatója, Gérecz Lajos egy kis árvával a püspök úr elé járult. A kis árva gyermek egyszerű hangon mondomta el az árvák háláját, akit szavai után megcsókolt a püspök.

A legmeghatóbb volt az utolsó küldöttség, amely a szülőfalú, Szirénfalva hódolatát, könnyes boldogságát hozta naggyá lett fia elé. A lakosság üdvözetét Bellágh Barna lelkipásztor tolmácsolta aki ép úgy, mint az üdvözetet fogadó püspök, könnyűit hullatta.

Hiába nem beszélt hosszan egy szónok sem, mégis fél négy óra lett, mire a püspök válaszolhatott a küldöttségeknek. Válaszában kijelentette, hogy minden munkára egész szívét adja, Isten segítségével szolgálni akarja az egyház és a nemzet jövőjét.

Az üdvözlés után a Korona szálló éttermében közebéd volt.

15. Éneklés és imádság után a közgyűlés bezáratott.

Ezt a jegyzőkönyvet hitelesítjük:

Farkasfalvi Farkas Géza
egyházkerületi főgondnok.

Dr. Enyedy Andor
püspök.

Dr. Horváth Zoltán
egyházkerületi világi főjegyző

T Á R G Y M U T A T Ó.

	Lapszám
1. Jelen voltak névsora	3
2. A templomi istentisztelet és püspökszentelés	5
a) A püspökszentelés előzményei	5
b) A főgondnok üdvözlő beszéde	5
c) D. dr. Ravasz László prédikációja	7
d) A püspök esküje	9
e) Püspökszentelő megáldás, kézrátétel	9
f) A püspök igehirdetése, imádsága	9
3. A közgyűlés újbóli megnyitása	13
4. Főgondnok bejelentése a püspökszentelésről	13
5. A püspök székfoglaló beszéde	13
6. Dr. Horváth Zoltán javaslata	17
7. Szavazás elrendelés a lelkészi főjegyzői és lelkészi zsinati tagsági helyre	17
8. Konventi póttag választás	18
9. A Szavazatbontó Bizottság jegyzőkönyve	18
10. Téglássy András lemondása	18
11. A kántorok családi pótléka	19
12. A megszűnő egyházközségek vagyonának ügye	20
13. Janka Péter egyházkerületi tanácsbírói helye	21
14. Küldöttségek tisztelgése az új püspök előtt	22
15. A közgyűlés bezárása	23

Az egyes pontokat jegyezték :

Dr. Horváth Zoltán világi főjegyző: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15.

Nádházy Bertalan lelkészi jegyző: 2.

Kiss József lelkészi jegyző: 10.

Janka Károly: 11.

Dr. Trócsányi József ker. tanácsbíró: 12.

